

Оцінювання системи менеджменту аптечного закладу
Сумець О. М., д.е.н., професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Національний фармацевтичний університет
Зікрата К. С., консультант з медичних питань, компанія «Ананта»
sumets.alexander@gmail.com

Ринкові зміни, які нині ми спостерігаємо, кардинально відрізняються від тих, що були у ХХ столітті. Тому суб'єкти господарювання повинні готуватися до здійснення своєї діяльності зовсім в інших умовах, як це було не так давно. Трансформація ринкових законів, яка відбувається під впливом глобалізації і інтернаціоналізації та посилення міжнародного впливу на вітчизняний ринок, створює платформу для народження нової моделі економічної діяльності суб'єктів господарювання. Ця модель буде мати зовсім інші, ніж «вчора», інваріанти і базисні змінні. І зараз дуже важко наперед висувати гіпотезу казуальну про їхній взаємозв'язок. Проте можна стверджувати, що за цієї ситуації незмінним для суб'єктів господарювання залишиться система їхнього менеджменту. Але, забігаючи наперед, варто вказати, що і вона з плином часу буде змушена трансформуватися. Тому для власників бізнесу, керівників підприємств, фірм і компаній сьогодні постає питання пошуку інструментарію для оперативної оцінки існуючих систем менеджменту і тих, що вже ввійшли в процес трансформації.

З огляду на вищевказане на цей момент часу вже починає актуалізуватися завдання пошуку або ж створення дієвих алгоритмів і методик оперативної оцінки ефективності систем менеджменту підприємств, фірм і компаній. Це формує потребу подальшого дослідження в напрямі розробки нових підходів до оцінки систем менеджменту організацій різної галузевої належності й, зокрема аптечних закладів.

З огляду на результати ґрунтовного аналізу наукових публікацій вітчизняних і закордонних вчених [1–26], що присвячені дослідженню проблеми оцінювання системи менеджменту (СМ) організацій, завдання формування дієвого і в то й же час ефективного управління на сьогодні є вельми актуальним. Ефективний менеджмент є складовою частиною економіки управління будь-якою організацією, не зважаючи на її форму власності й вид діяльності. Більшість вчених дотримується думки, що побудова ефективного менеджменту включає в себе розгляд: управлінського потенціалу, тобто сукупності усіх ресурсів, якими володіє і які використовує система управління; витрат на управління, які визначаються змістом, організацією, технологією і обсягом робіт по реалізації відповідних функцій управління; характеру управління працею; ефективності управління, тобто ефективності дій людей в процесі діяльності організації і реалізації інтересів у досягненні обраних цілей [1; 3; 6; 7; 13; 14]. Однак питанню створення дієвого підходу до оперативної оцінки СМ дослідниками в зазначених роботах, на нашу думку, приділяється недостатньо уваги.

З нашого погляду, для коректної оцінки ефективності управління підприємства, фірми чи компанії необхідно знати, що ж діється усередині їх систем менеджменту. Іншими словами, треба встановити, чи задовольняє вимогам і викликам ринку організаційна структура управління підприємством (ОСУП) і персонал, який проектує і реалізує управлінський процес на підприємстві, в фірмі чи компанії у системі ринкових обмежень.

Отже, з огляду на вищезазначене справедливим буде твердження, що оцінювання системи менеджменту господарюючих суб'єктів повинно виконуватися по меншій мірі з використанням двох вимірників – рівня організації управління і соціального [27]. Саме ці вимірники нададуть можливість оцінити ОСУП і управлінський персонал та виявити вплив останніх на ефективність системи менеджменту суб'єкта господарювання.

Використана література:

1. Демина Ю. В. Эффективность менеджмента и пути ее повышения. *Современные научные исследования и инновации*. 2011. № 4. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2011/08/1710>.

2. Дмитриева Ю. В. Критерии оценки эффективности управленческой деятельности промышленного предприятия. *Вестник Саратовского гос. соц.-эконом. ун-та*. 2012. № 5(44). С. 111–114.

3. Карамулдина А. А. Эффективность менеджмента на предприятии. *Вестник Калмыцкого ун-та*. 2014. № 2(22). С. 68–71.

4. Кылосова В. В. Методы оценки эффективности менеджмента. *Современные тенденции развития наук и технологий*. 2015. № 9–7. С. 88–90.

5. Кузнецова В. А., Магомедалиева О. В. Социально-психологические аспекты менеджмента. Орел : Орел. ГТУ, 2008. 89 с.

6. Лафта Дж. К. Современная концепция эффективности менеджмента организации : дис. ... д-ра экон. наук. Москва, 2000. 308 с.

7. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента : пер с англ. Москва : Дело, 2004. 720 с.

8. Мотышина М. С., Князев С. В. Оценка эффективности менеджмента. *Проблемы современной экономики*. 2010. № 4(36). С. 36–45.

9. Сапрыкина Т. В. К вопросу об оценке эффективности управления организацией. *Вестник Белгородского ун-та кооперации, экономики и права*. 2009. № 4–2. С. 294–298.

10. Смирнов С. В., Поташева Г. А. Оценка эффективности организационных структур систем управления предприятием и их потенциал. *Вестник ВГУ*. 2007. № 2. С. 75–78.

11. Шульга Е. В., Шульга В. И. Сравнительный анализ различных подходов к измерению и оценке эффективности менеджмента. *Новая наука: проблемы и перспективы*. 2016. № 10–1. С. 213–220.

12. Щетинина Е. Д. Потребительская лояльность как критерий эффективности менеджмента. *Белгородский экономический вестник*. 2015. № 1(77). С. 51–55.

13. Agasisti T. Management of Higher Education Institutions and the Evaluation of their Efficiency and Performance. *Tertiary Education and Management*. 2017. Vol. 23. № 3. P. 187–190. URL: <https://doi.org/10.1080/13583883.2017.1336250>.
14. De Witte K., López-Torres L. Efficiency in education: A review of literature and a way forward. *Journal of the Operational Research Society*. 2017. Vol. 68. Is. 4. P. 339–363. URL: <https://doi.org/10.1057/jors.2015.92>.
15. Zajarskas R., Ruževičius J. Evaluation of the effectiveness of the quality management system of the service enterprise. *Ekonomika ir vadyba*. 2010. № 15. P. 857–864.
16. Cornali F. Effectiveness and efficiency of educational measures : evaluation practices, indicators and rhetoric. *Sociology Mind*. 2012. Vol. 2. № 3. P. 255–260.
17. Badrtdinov N. N., Gorobets D. V. Evaluation of the Effectiveness of Management Development Institutions of Higher Education on the Basis of the Factor and Criterion Model. *International Journal of Environmental & Science Education*. 2016. Vol. 11. № 8. P. 12167–12182.
18. Ruževičius J., Adomaitienė R., Sirvidaitė J. Motivation and efficiency of quality management systems implementation : a study of Lithuanian organizations. *Total quality management & business excellence*. 2004. Vol. 15. Is. 2. P. 173–189. URL: <https://doi.org/10.1080/1478336032000149018>.
19. Svirina A. Measuring Company Management Efficiency : The Case of Real Sector of Economy. *Journal of Business and Economics*. 2013. Vol. 4. № 1. P. 13–31.
20. Овчаренко М. І. Методичні підходи до оптимізації вибору системи управлінських дій щодо розвитку корпоративної культури промислових підприємств з позиції їх ефективності. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 3. С. 129–136.
21. Білорус Т. В. Формування стратегії розвитку системи управління персоналом підприємства на основі аналізу портфеля. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2018. № 1. С. 184–195.
22. Drach I., Yevtushenko H. Managerial decision-making in the field of intellectual property on the basis of multiple-criteria decision analysis. *Marketing and Management of Innovations*, 2018. № 1. P. 207–217.
23. Кочерга С. В. Моделі та методи прийняття рішень у сфері управління збалансованим розвитком промислових підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 1. С. 144–156.
24. Baran M., Sypniewska B. The Impact of Management Methods on Employee Engagement. Sustainability. *Sustainability, MDPI, Open Access Journal*. 2020. Vol. 12 (1). P. 426 (1–15).
25. Mayakova A. Quality of management in the context of modern economic and managerial paradigm. *Economic Annals-XXI*. 2016. Vol. 157 (3–4 (1)). P. 82–84.
26. Sikhimbayev M., Shugaipova Zh., Orynassarova Ye., Dzhazykbaeva B. Readiness for changes among managers of mining and metallurgy industry : a case of Kazakhstan. *Economic Annals-XXI*. 2019. Vol. 177(5-6). P. 101–113.
27. Сумець О. Економічна оцінка ефективності системи менеджменту аграрного закладу освіти. *Agricultural and Resource Economics*. 2019. Vol. 5. № 2. P. 141–154. URL: <http://are-journal.com>.